

Samfundsinstitution. Den gamle Fane fra Halvfjerdserne: Femtejunigrundloven som Folkets moralske Krav og en Forfatningsforandring, der gennemførte den almindelige Valgret fuldt ud, dette Krav betragter jeg som forladt. Dette Standpunkt have de svigtet, og jeg kan ikke se, at de kunne tage en Kamp op derpaa.

De frikonservatives Fører i det andet Ting har endvidere i Aften sagt, at denne Ordning med de selvskrevne paa Landet, der kunde vælge $\frac{1}{3}$ af Amtsraadet, sammen med de to delegerede fra Sogneraadene, var for ham og hans Meningsfæller fuldt ud tilfredsstillende for Landets Vedkommende. Det tror jeg ogsaa er rigtigt. Hvad betyder det, her er talt om, at nu have Højre og de frikonservative gjort denne store Indrømmelse: Almindelig og lige Valgret til Sogneraadene, naar man tager det igen paa anden Maade? Hvad betyder den almindelige og lige Valgret, naar den samtidig bindes og bastes, naar den samtidig sættes under en Overbestyrelseskontrol af den privilegerede Valgret? Det er kun at give med den ene Haand og tage tilbage med den anden. Nej, han har sikkert fuldstændig Ret i, at for Landets Vedkommende kunne de frikonservative være tilfredse og nøjes med det Forligstilbud, som her foreligger fra Reformpartiets Side. Dermed have Guds-erne i Virkeligheden faaet, hvad de bryde sig om, dermed have de faaet nok — efter min Mening mere end nok, alt for meget. Naar der alligevel er stillet videregaaende Fordringer, blandt andet om Aldersskel og om Skatteprocentens Begrænsning, er det af Hensyn til Byerne, som Reformpartiet efter de frikonservatives Mening ikke har taget tilstrækkeligt Hensyn til. Det er for Byernes Skyld, man ønsker noget lignende — der vil man have Stiftsraad eller en lignende Ordning eller andre Kauteler —, men for Landets Vedkommende ere de frikonservative tilfredse, og det er ogsaa rigtigt. Thi gik denne Ordning igennem, vilde det — lad os tage det ganske praktisk og lad os lige saa gerne tale rent ud af Posen, det vil jeg gerne være med til — føre til, at den privilegerede Gaardmandsklasse tilsyneladende giver Afkald paa sit Privilegium til de sognekommunale Valg — *tilsyneladende* slettes Skellet mellem Husmandsklassen og Gaardmandsklassen. Men Gaardmandsklassen vilde ogsaa have politisk Fordel deraf derigennem, at den vilde bevare den Indflydelse ved Amtsraadsvalgene, at den blev Tungen paa Vægtskaalen, saaledes at den sammen med

Husmændene kan gøre Front mod Godejerne, men ogsaa sammen med Godsejerne kan gøre Front mod Landarbejderne. Det er Sandheden; det er Sagens sociale Kærne. Den danske Gaardmandsstand sikrer sig den Fordel, at den bliver Tungen paa Vægtskaalen, og vi have set saa mange Tilnærmelser mellem Gaardejerne og Godsejerne, at Demokratiet ikke ved, hvor den danske Gaardmandsstand er. Den kan i alt Fald danne Flertal sammen med Godsejerne, hvorved den er i Stand til at slaa Bom for de Fremskridt, som Flertallet af Landbefolkningen, Landarbejderne og Husmændene, maatte kræve. Det er Sagens sociale Kærne.

Det ærede Medlem for Assens (Berntsen) sagde, at han ikke blot af opportune Grunde vilde gaa med til dette Forslag, ikke blot for at faa noget gennemført, men ogsaa fordi han ansaa dette Forslag for sagligt fuldt forsvarligt. Ja, det tror jeg ogsaa er Sagens Kærne. Jeg tror ogsaa, det ærede Medlem for Assens og hans Parti, hele det moderate Parti, og mange af Reformpartiet netop ere glade ved, hvad der her foreligger. De ere ikke gaaede med til det blot for at faa noget gennemført — de have jo for Resten intet faaet gennemført, men de foretrække netop den Ordning fremfor Regeringsforslaget. Det tror jeg netop ogsaa er Sagens Kærne. I Efteraaret — tror jeg, det var — udtalte det ærede Medlem for Æbeltoft (Neergaard), at den danske Gaardmandsstand havde Valget imellem at slippe sin politiske Magt eller give Afkald paa sit kommunale Valgretsprivilegium: Jeg tror, det var fuldkommen sande Ord. Hvis den danske Gaardmandsstand holder paa Skellet derude ved Sogneraadvalgene, vil den vække en saadan Uvillie mod sig blandt Landarbejderne og Husmændene, som ere Flertallet af Landbefolkningen, at den ikke vil kunne beholde sit Flertal her i Tinget, men vil tabe sin politiske Magtstilling. Jeg tror, det var rigtige Ord. Det Forligstilbud, der foreligger fra Reformpartiets Side, gaar ud paa at komme udenom dette Valg, gaar ud paa at slette Skellet der, hvor det er Venstrebynderne ubehageligt, fordi det virker hvert 3die Aar, ja næsten dagligt som en Paamindelse om, at Landarbejderne og Husmændene ere een Klasse, Gaardmændene en anden Klasse. Det vil af politiske Grunde være behageligt at faa dette Skel slettet ud, thi det virker i Socialismens Favør. Man har i de senere Aar stadig hørt Reformpartiet motivere Nødvendigheden af Valgretsreformen kon-